

Een duidelijk geval van wittelijnaandoening die niet met een normale therapie genezen wilde

Dezelfde poot veertien dagen na de behandeling

Een behandelde poot volgens de 'Pijl-methode'

Benodigheden voor het behandelen van chronische wittelijnaandoening

Met gevoel klauwen pedicuren

Meer voorkomende chronische wittelijnaandoening vraagt andere precieze klauwbehandeling

Wittelijnaandoening is als klauwprobleem bekend.

Er duikt echter een chronische variant op waar veel melkveebedrijven last van hebben, waarbij soms tot tien procent van de koeien is aangetast, zo onderzocht de GD. Samen met klauwbekapper René Pijl lijkt een speciale behandelmethodede ontwikkeld om de koeien met wittelijnaandoening toch te kunnen behouden.

tekst Alice Booi

Frustrerend is het. Iedere keer met klauwbekappen moet dezelfde koe met een chronische wittelijnaandoening weer in de box. Het blokje onder de binnenklauw is alweer afgesleten, maar de zieke klauw wil maar niet genezen. Nog maar weer een nieuw blokje eronder, beslist de klauwverzorgder.

Dit tafereel komen klauwbekappers steeds vaker tegen, weet Menno Holzhauer, klauwenspecialist van de Gezondheidsdienst voor Dieren (GD). 'We hebben

het afgelopen jaar bij de GD Veekijker regelmatig telefoon gehad met de vraag hoe dit moet worden opgelost. Ondanks enkele behandelingen knapt zo'n koe niet op en dan blijven er twee opties over: ze blijft levenslang kreupel of wordt opgeruimd.'

GD onderzocht het probleem en ontdekte dat het om een groot aantal bedrijven in Nederland gaat. Dat zijn normale, gangbare bedrijven waarbij de bedrijfsvoering niet zo verschillend was dat hieruit de oorzaak was te halen. Ongeveer twee tot tien procent van de koeien heeft op deze bedrijven de chronische variant van de wittelijnaandoening. Dat betekent dat meerdere dieren vroegtijdig worden afgevoerd. GD onderzocht ook in de sectiezaal aangetaste poten van afgevoerde koeien. De aangetaste wandhoorn had een zachte, sponsachtige structuur en de aantasting kende in sommige gevallen een breedte van 5 tot 10 centimeter. Het hoornweefsel van de wand lag tot vlak onder of aan de kroonrand los van de lederhuid. Er leek nauwelijks aangroei van de hoorn aan de klauwwand, waardoor een 'open' wond ontstaat.

Negen procent wittelijnaandoening

Wittelijnaandoening is een klauwprobleem dat zo oud is als klauwbekappen zelf. Uit onderzoek uitge-

voerd in 2003-2004 blijkt dat het op 85 procent van de bedrijven voorkomt bij gemiddeld 9 procent van de koeien. De witte lijn is de verbinding tussen de zoolhoorn en de wandhoorn. Door de zachte structuur van de hoorn is de witte lijn het meest kwetsbare gebied van de hoorn en daarmee ook het meest vatbaar voor beschadigingen en secundaire infecties. Bij wittelijnaandoening kunnen verschillende problemen te zien zijn: bloedingen, verbreding en ontstekingen. Na een beschadiging kan de witte lijn geïnfecteerd raken, waardoor er een rottende lucht onder de klauw ontstaat. Pus komt er bij het opensnijden meestal niet vrij, gas soms wel. De therapie is eigenlijk simpel: vakkundig klauwbekappen. Dat betekent het openleggen van de beschadiging, een klosje onder de gezonde klauw zetten en na vier tot zes weken is de koe weer opgeknaapt. Bij de nieuwe variant is dat niet het geval. Hierbij wil de beschadiging maar niet genezen, ondanks herhaaldelijk bekappen. Het ziektebeeld is vooral een penetrante geur en woeking op de lederhuid, die niet wil genezen en uiterst pijnlijk is. De wandhoorn in het aangetaste gebied groeit nauwelijks aan. Een oorzaak is niet aan te wijzen, zo leert navraag bij klauwgezondheidsexperts in onder andere Duitsland en Amerika, waar deze chronische ziekte ook

steeds vaker bij melkkoeien optreedt. 'We denken wel aan een combinatie van voeding en huisvesting', geeft Holzhauer aan. 'Overbezetting in de stallen, korte draaipunten en ook voeding in de droogstand en tekort aan mineralen kunnen oorzaken zijn.'

Omdat het fenomeen nog maar kort bekend is (en in sommige landen nog helemaal niet) denkt Holzhauer dat het aan een andere manier van werken de laatste tien jaar kan liggen. 'We gebruiken meer slijptollen bij het bekappen, meer voetbaden en we strooien meer kalk in de boxen. Maar het blijft vooralsnog gissen wat de werkelijke oorzaak is.'

Heel voorzichtig wegsnijden

Als klauwverzorgder ga je toch wat proberen, zo redeneerde René Pijl, Nederlander en sinds twintig jaar woonachtig en werkzaam als klauwbekapper in Duitsland. Hij vond een manier van behandelen met een grote kans op genezing. In eerste instantie wordt de klauw functioneel bekapt. De ernaast gelegen

Menno Holzhauer: 'Het blijft vooralsnog gissen wat de werkelijke oorzaak is van wittelijnaandoening'

Grootste schade bij klauwhoornaandoeningen

Zoolzweer met beschreven fenomeen vóór bekappen

Dezelfde voet na bekappen met relatief kleine, maar zeer pijnlijke locatie

Wittelijnaandoening en zoolzweren zijn aandoeningen aan de klauwhoorn. Ze zijn verantwoordelijk voor de grootste financiële schade bij klauwproblemen. Ze leiden tot langdurige kreupelheid en een grote melkproductiedaling. Bovendien zijn ze zeer pijnlijk voor de

koe en duurt herstel meestal lang. Er zijn overigens nog meer locaties aan de hoornschoen waar hetzelfde fenomeen zich aandient. Dat zijn zoolzweren, axiale wandscheuren, teenpuntontstekingen en verticale wandscheuren. Alle hebben zoals het

wittelijndefect een zeer penetrante geur. Deze wijkt zeer sterk af van die van de ziekte van Mortellaro en stinkpoot. De ziekte van Mortellaro ruikt relatief zoet en stinkpoot ruikt naar 'soldatensokken'. De geur van wittelijndefect lijkt meer op een 'lijklucht'.

klauw vraagt voorzichtig snijwerk. 'Zorg voor een stabiel draagvlak met voldoende hoogte en teendikte', adviseert Pijl. De getroffen klauw moet zo veel mogelijk ontlast worden. 'Verwijder al het losse weefsel, ook de etterige laagjes. Gebruik hiervoor een doekje dat niet vet is, bijvoorbeeld wc-papier of keukenrol. Je snijdt als het ware de aandoening tot op het leven (de lederhuid) weg, zodat het weer opnieuw kan aangroei en het gat in de wand of zool dat ontstaat bij de wittelijnaandoening dichtgroeit.'

Dit snijwerk is geen routine, waarschuwt Pijl. 'Het is precisiewerk. Je moet er niet met de ogen dicht het mes in steken. Als de lederhuid per ongeluk verwijderd is, zal deze pas na een lange tijd weer dichttrekken. Je moet met de blote vinger zonder handschoenen blijven voelen waar en hoeveel je kunt wegsnijden.' De wond kan dan worden gesprayd met een violetspray. Die doodt de bacteriën en vormt een lichte beschermlaag voor de iets agressieve zalf die hierna aangebracht wordt. Op de aangetaste plek, bovenop de spray, wordt een laagje Novaderma-zalf aangebracht.

Zalf als tweede huid

Correct bekappen, de speciale zalf én een luchtdoorlatend, droog, elastisch verband vormen de

harde kern van de nieuwe therapie. 'Novaderma betekent nieuwe huid. Het is een soort wondzalf die dood weefsel helpt afstoten en de vorming van een nieuwe huid stimuleert', licht Pijl toe. 'Dit is niet te vergelijken met een natuurlijke huid, maar de open wond wordt zo wel door een laag afgesloten, die zich openbaart als een soort huid, waarna de eigenlijke lederhuid de gelegenheid krijgt van onderuit aan te schuiven.'

De volgende laag is een tweede verband. 'Gebruik als tweede laag een iets elastisch, sterk en zelfklevend verband. Dit beschermt het eerste verband en voorkomt dat er mest en urine naar binnendringen. 'Het weglaten van het elastische verband is niet te adviseren omdat de uitwerking van de kleefstof uit het kleefverband niet bekend is en waarschijnlijk geen goed doet. Het aanbrengen van een klos is niet in alle gevallen noodzakelijk en afhankelijk van het hoogteverschil tussen binnen- en buitenklauw.'

Na uiterlijk vijf dagen moet het verband verwijderd worden om te voorkomen dat de klauw afsterft. De koe moet het daarna weer zelf doen. De ervaring van Pijl is dat er in tien tot veertien dagen een laagje huid groeit, waardoor er zich nieuw, gezond weefsel kan vormen. 'Hoe sneller deze bekapsessie wordt ingezet, hoe beter het resultaat', zegt de klauwverzorger over de hele behandeling, die veel tijd in beslag neemt. 'Zo'n 20 tot 25 minuten per klauw is geen uitzondering', weet Pijl. 'Maar dat hebben klauwverzorgers en veehouders er wel voor over. Ze kunnen de koe hiermee redden.' |

René Pijl: 'Het is precisiewerk. Je moet er niet met de ogen dicht het mes in steken'